

עת מלחמה ועת שלום

המילה **שלום** היא ממילות היסוד של לשוננו. שורשה של"ם מעיד על המשמעות הבסיסית שלה – 'מצב של שלמות': שלמות גופנית ונפשית, ביטחון פנימי וחיצוני, יחסים תקינים בין איש לרעהו ובין עמים ועוד. ואכן בתנ"ך המילה מופיעה בהקשרים רבים ומגוונים שבכולם אפשר לחוש את המשמעות הבסיסית הזאת.

בעברית החדשה משמעה העיקרי של המילה שלום הוא ניגוד (מוחלט) למלחמה וליחסי איבה. מקורה של משמעות זו בתנ"ך, כגון "עת לָאָהֵב וְעַת לְשָׂנֵא, עַת מִלְחָמָה וְעַת שְׁלוֹם" (קהלת ג, ח).

עוד על המילה שלום במקורות העברית

חדשות האקדמיה

* **השבוע: כינוס מדעי בין-לאומי** – האקדמיה ללשון העברית מזמינה אתכם לצפות בשידור חי באתר האקדמיה בכינוס מקוון בנושא **העברית החדשה: תמונת מצב**. ימים שלישי-חמישי, כ"ח-ל" באדר א' תשפ"ב, 1-3 במארס 2022. **לתוכנית המלאה ולצפייה**

* **משרה חדשה באקדמיה** – האקדמיה ללשון העברית מקימה מרכז תרבות והדרכה חדש, והיא מחפשת עובד או עובדת בעלי ניסיון ויכולת מוכחת בהדרכה ובפיתוח תכנים. **לכל הפרטים**

עברית של שטיח פרסי

לכבוד פורים תשפ"ב אנחנו מזמינים את הציבור להשתתף בהרצאה חגיגית (מקוננת) של פרופ' משה בר-אשר, נשיא האקדמיה ללשון העברית וחתן פרס ישראל. בהרצאה נשוחח על לשונות מגילת אסתר.

* 'נהדת נקנה בשושן הבירה' – מה מקורה של המילה 'דת' ומה קרה לה במרוצת הדורות?

* 'איש יהודי' ה'ה בשושן הבירה' – מיהו יהודי במקרא ומיהו יהודי במגילת אסתר?

* פ'רשנדקא, ד'לפון, ו'זקא – איך התגלגלו שמות בני המן בתוך העברית?

המשתתפים יוזמנו לשאול שאלות על מונחים וביטויים הקשורים לפורים וכן על מקומה של הפרסית בלשון המגילה. ההשתתפות ללא תשלום – אך מותנית בהרשמה מראש.

לפרטים נוספים ולהרשמה

ערום, ערום וערום

אנו נשאלים לא מעט על המילים ערום, ערום וערום – הקרובות כל כך בכתיבן, בצלילן ובנטייתן ומבלבלות את ציבור הקוראים, הדוברים והשומעים כאחד. ייתכן שסיבה נוספת לבלבול ביניהן היא ששלושתן משמשות בסיפור אחד – סיפור גן עדן: הנחש הערום ואדם וחווה הערומים והעירומים.

ערום (בתנועת ו) הוא 'בעל עורמה', **וערום** או **עירום** (בתנועת ס) הוא 'מי שאינו לבוש', 'בלי בגדים', אבל בנטייה שלוש שמות התואר נוטים בתנועת ו, ובדיבור הרגיל בימינו לא יישמע הבדל בין ערומים 'בעלי עורמה' לערומים 'מעורטלים'. מסיבה זו רבים מבלבלים ביניהם ונוהגים לבטא גם בצורת הזכר ערום במקום ערום 'למעורטל'.

להרחבה בפרסום חדש באתר

אמצו ביטוי – קרא תגור

הצירוף **לקרוא תגור** מקורו בלשון חכמים. כך למשל במדרש בראשית רבה (א, י) אנו קוראים על מחאת האות אל"ף נגד הקדוש ברוך הוא על שלא נפתחה התורה בה אלא באות בי"ת (בְּרֵאשִׁית): "עשרים וששה דור היה **קורא אֶלֶף תיגור** לפני כסאו של הקב"ה ואמר לפניו: רבוננו שלעולם, אני ראשון שלאותיות ולא בראתה את עולמך ב: אמר לו הקב"ה: 'העולם ומלואו לא נברא אלא בזכות תורה. למחר [בעתיד] אני בא ליתן תורתי בסיני, ואני פותח אלא בך [ברך]: אֶנְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ'."

פירוש הדברים ברור, אבל מקור המילה תיגור איננו מחוור. לפי דעה רווחת קשור תיגור בתגרה ('ריב') ובהתגרות, הגזרות מן השורש גר"י. ואפשר גם לנסות לקשור את התיגור למילה תגור – גם היא מלשון חכמים – 'מוכר', 'סוחר', מילה שמקורה באכדית.

להרחבה בפרסום במדור 'מטבעות לשון'

מלחמת שמשום בחוליום

בתוך שאר המילים האבודות שהוצעו לשימוש ולא הגיעו אפילו לחיי שעה, נמצאות שתי רשימות מילים של פרופ' יוסף קלזנר ושל קדיש סילמן. שתיהן התפרסמו בכרך הראשון של כתב העת לשוננו בשנת תרפ"ט (1929).

הן קלזנר הן סילמן ביקשו לעשות כמעשיהם של עמי המערב באירופה בשינוי צורה ולקרוא שמות עבריים לימות השבוע.

תארו לעצמכם שהייתה מתקבלת ההצעה לקרוא ליום ראשון **שמשום**, יום השמש (כמו SUNDAY) או אולי חוליום – יום החול הראשון לאחר שבת? ומה הייתם חושבים אם למשל ליום שלישי היו קוראים **מַאֲדִימום**, יומו של מאדים (מארס), או אולי טוביום כי בסיפור הבריאה נאמר על היום השלישי פעמיים "כי טוב?"

עוד על ההצעות השונות לשמות ימות השבוע

שאלה בעברית

תמיכה באקדמיה

אם נתקלתם בבעיות תצוגה [לחצו כאן](#) לצפייה בדפדפן

להסרה מרשימת התפוצה לחצו כאן | ניהול הרשמות | תמיכה באקדמיה | [Subscribe to English Newsletter](#)
האקדמיה ללשון העברית, קריית האוניברסיטה, גבעת רם, ת"ד 90004, ירושלים 9190401